

Josquin des Prez
Morten Lauridsen
Steve Martland

Josquin, Lauridsen, Martland

Cappella Gabrieli

Dirigent
Maarten Michielsen

17 november 2018, 20.15 uur
Oud-Katholieke Kerk
Den Haag

25 november 2018, 15.00 uur
Eendrachtskapel
Rotterdam

Cappella Gabrieli

Sopranen

Hilda Foncke
Hannelore Götz
Marion Koornneef
Hanneke Pot
Wilma Stolk
Elisabeth Zwaan Thomsen

Alten

Marianne van den Beukel
Leo-Hans Koornneef
Zuri Ramirez
Uzonka Sólyom
Mieke Vissers

Tenoren

Cees Meijer
Henk van Niekerk
Ben Terstegge
Kees de With

Bassen

Bert Arends
Peter Hilton
Ingo Homberger
Maarten Kuyt
Koen van Lee

Dirigent

Maarten Michielsens

Programma

Steve Martland

Two Carols

From lands that see the sun arise
Make we joy now

Morten Lauridsen

O Nata Lux
O Magnum Mysterium

Josquin des Prez

Salve Regina
Praeter rerum seriem
O virgo virginum

Missa La Sol Fa Re Mi

Kyrie
Credo
Sanctus
Benedictus
Agnus Dei

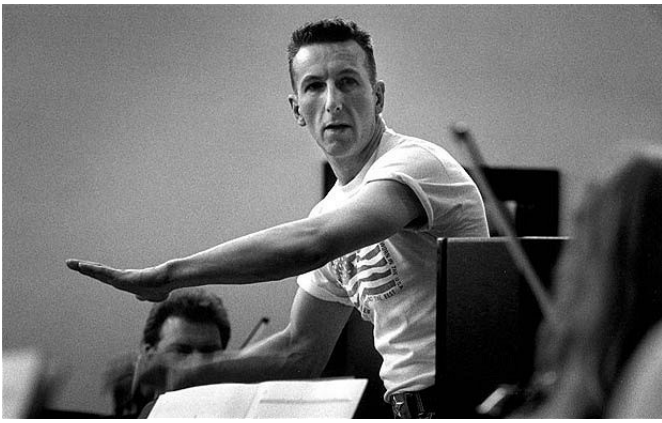
Andrew Hallock

Dirigent Maarten Michielsens nodigt regelmatig collega-musici uit om samen met het koor aan een programma te werken. Deze specialisten, waaronder Uwe Gronostay en Andrew Parrott, geven door hun expertise een nieuwe kijk op de muziek.

Voor dit programma heeft Michielsens de Amerikaanse countertenor Andrew Hallock gevraagd om zijn kennis van stemgebruik, frasering, temperatuur (stemming), musica ficta en specifieke stijkenmerken van de muziek van Josquin met het koor te delen. Andrew Hallock studeerde aan de Universiteit van Texas (compositie) en het Koninklijk Conservatorium in Den Haag (zang) bij Lenie van den Heuvel, Michael Chance en Peter Kooij.

Sinds 2010 is Andrew een vast lid van Cappella Pratensis (een Renaissance-ensemble van acht zangers, in 1987 opgericht door Rebecca Stewart), waarmee hij door de VS en Europa toerde en vier cd's opnam. Ook voerde hij bijna 200 concerten met hen uit. Hij werkt regelmatig met het Sollazzo Ensemble (CH) en Ensemble Diskantores (NL).

Andrew geeft les aan de Cappella Pratensis Summerschool in Antwerpen en coacht vocale ensembles voor de Alamire Foundation 2016.

Steve Martland (1954 - 2013)

Steve Martland, geboren in Liverpool, studeerde in Nederland bij o.a. Louis Andriessen. Hij werkte veelvuldig met artiesten buiten het traditionele klassieke kader. Martland was zeer geïnteresseerd in de rol van de componist in de samenleving en was een groot voorstander van muziekonderwijs aan kinderen en jongeren. Hij gaf dan ook vaak compositielessen op scholen. Internationaal brak hij door met een groot werk voor maar liefst drie orkesten over de massamoord bij Babi Jar in de Tweede Wereldoorlog. Daarnaast promoveerde hij zijn eigen werk met zijn "Steve Martland Band". In Nederland is Martland bekend van het tv-programma *Buitenhof*, dat sinds 1997 het tweede deel uit *Dance Works* als openingstune gebruikt.

Morten Lauridsen (1943)

Morten Johannes Lauridsen groeide als zoon van Deense immigranten op in de Amerikaanse staat Oregon. Sinds 1972 is hij hoogleraar compositie aan de Universiteit van Zuid-Californië. Lauridsen heeft een groot aantal geestelijke composities op zijn naam staan. Zijn muzikale benadering is zeer divers en hangt af van de verscheidene aspecten van de teksten die hij toonzet (onderwerp, taal, stijl, structuur, tijdperk). Zijn geestelijke werken, zoals *O Nata Lux* en *O Magnum Mysterium*, verwijzen vaak naar het Gregoriaanse gezang, gecombineerd met een nieuw hedendaags geluid. Zijn muziek heeft een sterk mystiek karakter en is strak opgebouwd rond melodische en harmonische motieven.

Josquin des Prez (1450 - 1521)

Josquin des Prez (Frans voor Joosken van de Velde, ook wel Josquinus Pratensis genoemd) was een Henegouwse musicus van de Franco-Vlaamse School van polyfonie. Hij wordt wel de belangrijkste componist van de gehele renaissance genoemd en was vooral werkzaam in Frankrijk en Italië. Josquin genoot faam als zanger, componist en pedagoog. Kenmerkend voor zijn muziek zijn de grote doorzichtigheid en de hechte structuur. In het chanson was hij in het midden van de 15e eeuw de belangrijkste exponent van een nieuwe stijl, waarin de technieken van de canon en het contrapunt werden toegepast op wereldlijke liederen.

Missa La sol fa re mi

Het muzikale uitgangspunt van de Missa La sol fa re mi is een vertaling in notennamen van een uitspraak van Josquin's beschermheer, kardinaal Ascanio Sforza: "Lascia fare a me" (laat het aan mij over). Het thema komt meer dan 200 keer terug in het stuk, in allerlei varianten, waaronder gespiegeld (mi re fa sol la), op verschillende toonhoogten en met verschillende ritmes. Om u als luisteraar te helpen bij de herkenning van het thema, ziet u hieronder de eerste bladzijde van de partituur in de bewerking van Kees de With, Peter Hilton en Maarten Michiels. U treft hierin het thema onder meer in maat 1 bij de sopranen, maat 5 (alten), maat 9 (alten en bassen), maat 11 (tenoren), maat 15 (sopranen) en maat 16 (alten). Mocht u het nog eens op uw gemak willen bestuderen, dan kunt u de volledige partituur opzoeken op http://www3.cpd.nl/wiki/images/7/73/Missa_La_sol_fa_re_mi.pdf.

Missa La sol fa re mi

Josquin Des Prez (1455 - 1521)

Copyright ©2018 Kees de With, Peter Hilton & Maarten Michiels - CPDL #51324 - Lilypond source <https://github.com/hilton/sheet-music> - revision 15
Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License published at <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Steve Martland—Two Carols

From lands that see the sun arise

From lands that see the sun arise,
to earth's remotest boundaries,
*Let every heart arise and sing,
the Son of Man, Christ the King.*

For this, how wondrously he wrought,
a maiden in her lowly place
became, in ways beyond all thought,
the chosen vessel of his grace:
Caste parentis viscera.
[Refrain]

That son, that royal son she bore,
whom Gabriel announced before,
whom in his mother's womb concealed,
the unborn Baptist had revealed.
Enixa est puerpera.
[Refrain]

Eternal praise and glory be,
o Jesu, virgin born, to thee,
with Father and with Holy Ghost,
from man and from the heav'nly host.
Gloria tibi, Domine.
[Refrain]

Amen.

Make we joy now

A Patre unigenitus,
Through a maiden is come to us,
Sing we here and say welcome!
Veni Redemptor gencium.

*Make we joy now in this fest,
In quo Christus natus est. Eya!*

Agnoscat omne seculum,
A bright star made three kings to come,
him to seek with gifts.
Verbum supernum prodiens.
[Refrain]

A solis ortus cardine,
So mighty a lord was none as he,
To our kind has given peace,
Adam parens quod polluit,
[Refrain]

Maria ventre concipit,
The Holy Ghost was with her,
Of her in Bethlehem is born,
Consors paterni luminis.
[Refrain]

Van waar de zon opkomt
tot aan de uithoeken der aarde,
*sta op, allemaal, en zing voor
de mensenzoon, Christus de Koning.*

God verrichtte een wonder
en koos een maagd van eenvoudige afkomst, die,
langs wegen die het verstand te boven gaan,
zijn genade ontving:
in haar kuise moederschoot.
[Refrain]

Voor de koninklijke zoon die ze baarde,
door Gabriel al aangekondigd,
[en], verborgen in zijn moeders schoot,
door de ongeboren Johannes de Doper herkend,
heeft de kraamvrouw zich moeite getroost.
[Refrain]

Eeuwige lof en glorie kome je toe,
o Jezus, geboren uit een maagd,
met de Vader en de Heilige Geest,
vanwege alle mensen en engelen.
Glorie zij jou, Heer.
[Refrain]

Amen.

De enige zoon van de vader
is via een maagd naar ons toegekomen.
Laten we hem zingend verwelkomen:
Kom verlosser van de volkeren.

*Laten we plezier maken op dit feest
waarop Christus geboren is, Eia!*

Laat de hele wereld jou kennen.
Een heldere ster bracht drie koningen ertoe
hem met geschenken op te zoeken.
Laat het hoge woord voortgaan.
[Refrain]

Van waar de zon opkomt [tot waar ze ondergaat]
was er nooit een machtiger heer dan hij,
die ons de hemelse vrede heeft gegeven,
ooit door Adam, onze voorvader, bezoedeld.
[Refrain]

Ontvangen in Maria's schoot
door de Heilige Geest,
werd hij in Bethlehem uit haar geboren
overeenkomstig met het licht van de vader.
[Refrain]

*Lux beata Trinitas,
He lay between an ox and an ass,
Beside Mary his mother, maiden free,
Gloria tibi, Domine.
[Refrain]*

*Als het licht van de heilige Drieëenheid,
lag hij tussen een os en een ezel
naast Maria, zijn moeder, een reine maagd.
Glorie aan jou, heer.
[Refrain]*

Morten Lauridsen

O nata lux de lumine

O nata lux de lumine,
Jesu redemptor sæculi,
dignare clemens supplicum
laudes precesque sumere.
Qui carne quondam contegi

dignatus es pro perditis.
Nos membra confer effici
tui beati corporis.
O nata lux de lumine.

O licht, geboren uit licht,
Jezus, verlosser van de wereld,
wees zo welwillend van ons, smekelingen,
lofprijzingen en gebeden aan te nemen
Jij die je destijds verwaardigd hebt
het vlees aan te nemen.
omwille van de verlorenen,
breng ons bijeen om ledematen te worden van jouw
gezegend lichaam.
O licht, geboren uit licht.

O magnum mysterium

O magnum mysterium et admirabile sacramentum,
ut animalia viderent
Dominum natum
iacentem in præsepio!
Beata Virgo, cuius viscera meruerunt portare Dominum
Christum
Alleluia!

O groot mysterie en wonderbaarlijk heilig geheim,
dat levende wezens
de pasgeboren Heer mogen aanschouwen
liggend in een kribbe!
Gezegende maagd, wier moederschoot waardig was
Christus de Heer te dragen.
Alleluia!

Josquin des Prez

Salve Regina

Salve, Regina, Mater misericordiæ,
vita, dulcedo, et spes nostra, salve.
Ad te clamamus exsules filii Hevae.
Ad te suspiramus, gementes et flentes
in hac lacrimarum valle.

Eia, ergo, advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos ad nos converte,
et Iesum, benedictum fructum ventris tui,
nobis post hoc exilium ostende.
O clemens, O pia, O dulcis Virgo Maria.

Wees gegroet, koningin, moeder van barmhartigheid;
ons leven, onze vreugde en onze hoop, gegroet.
Tot jou roepen wij, ballingen, kinderen van Eva.
Tot jou smeken wij, zuchtend en wenend
in dit tranendal.

Daarom dan, onze voorspreekster,
sla op ons je barmhartige ogen
en toon ons, na deze ballingschap,
Jezus de gezegende vrucht van je schoot.
O milde, o liefdevolle, o zoete maagd Maria.

Praeter rerum seriem

Praeter rerum seriem
Parit Deum hominem Virgo mater.
Nec vir tangit virginem
Nec prolis originem novit pater.

Virtus sancti spiritus
Opus illud coelitus operatur.
Initus et exitus
Partus tui penitus, qui scrutatur?

Dei providentia
Quae disponit omnia tam suave
Tua puerperia transfer in palacia.

Mater, ave.

Buiten de gewone orde der dingen
brengt de moedermaagd de godmens ter wereld.
Geen man raakt de maagd aan,
Noch kent de vader de oorsprong van het kind.

De kracht van de Heilige Geest
bewerkstelligt dit hemelse werk.
De aan- en afloop
van jouw bevalling, wie kan het helemaal doorgronden?

Verander, met Gods voorzienigheid,
die alles zo lieflijk regelt,
jouw bevalling in een mysterie.

Wees gegroet, Moeder.

O virgo virginum

O virgo virginum quomodo fiet istud?
Quia nec primam similem visa es
nec habere sequentem.

Filiae Ierusalem, quid me admiramini?
Divinum est misterium, hoc quod cernitis.

O maagd der maagden, hoe kan dit gebeuren?
Want niet eerder werd jouw gelijke gezien,
noch nadien.

Dochters van Jerusalem, wat kijken jullie mij aan?
Het is een goddelijk mysterie, wat jullie ontwaren.

Missa La Sol Fa Re Mi

Kyrie

Kyrie eleison,
Christe eleison,
Kyrie eleison.

Heer, ontferm je over ons,
Christus, ontferm je over ons,
Heer, ontferm je over ons.

Credo

Credo in unum Deum,
Patrem omnipotentem,
factorem caeli et terrae,
visibilium omnium et invisibilium.
Et in unum Dominum Jesum Christum,
Filium Dei unigenitum,
et ex Patre natum ante omnia saecula.
Deum de Deo, Lumen de Lumine,
Deum verum de Deo vero.
Genitum non factum,
consubstantialem Patri;
per quem omnia facta sunt.
Qui propter nos homines
et propter nostram salutem
descendit de caelis.

Ik geloof in één God,
de almachtige Vader,
Schepper van hemel en aarde,
van al wat zichtbaar en onzichtbaar is.
En in één Heer, Jezus Christus,
eniggeboren Zoon van God,
voor alle tijden geboren uit de Vader.
God uit God, Licht uit Licht,
ware God uit de ware God.
Geboren, niet geschapen,
één in wezen met de Vader,
door Wie alles geschapen is.
Hij is voor ons, mensen,
en omwille van ons heil
uit de hemel neergedaald.

Et incarnatus est
de Spiritu Sancto ex Maria Virgine,
et homo factus est.
Crucifixus etiam pro nobis
sub Pontio Pilato, passus
et sepultus est,
et resurrexit tertia die,
secundum Scripturas.
Et ascendit in cælum,
sedet ad dexteram Patris.
Et iterum venturus est cum gloria,
judicare vivos et mortuos,
cujus regni non erit finis.
Et in Spiritum Sanctum,
Dominum et vivificantem,
qui ex Patre Filioque procedit.
Qui cum Patre et Filio
simul adoratur et conglorificatur:
qui locutus est per prophetas.
Et unam, sanctam,
catholicam et apostolicam Ecclesiam.
Confiteor unum baptisma
in remissionem peccatorum.
Et exspecto resurrectionem mortuorum,
et vitam venturi sæculi.
Amen.

Sanctus & Benedictus

Sanctus, Sanctus, Sanctus,
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt coeli et terra gloria tua.
Hosanna in excelsis.
Benedictus qui venit in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

Agnus Dei

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona nobis pacem.

Hij heeft het vlees aangenomen
door de heilige Geest uit de Maagd Maria,
en is mens geworden.
Hij werd voor ons gekruisigd,
Hij heeft geleden onder Pontius Pilatus
en is begraven.
en is verrezen op de derde dag,
volgens de Schriften.
Hij is opgevaren ten hemel:
zit aan de rechterhand van de Vader.
Hij zal wederkomen in heerlijkheid
om te oordelen levenden en doden,
en aan zijn rijk komt geen einde.
En [ik geloof] in de heilige Geest,
die Heer is en het leven geeft;
die voortkomt uit de Vader en de Zoon;
die met de Vader en de Zoon
tezamen wordt aanbeden en verheerlijkt;
die gesproken heeft door de profeten.
En [ik geloof] in de éne, heilige,
katholieke en apostolische Kerk.
Ik belijd één doopsel
tot vergeving van de zonden.
Ik verwacht de opstanding van de doden
en het leven van het komend rijk.
Amen.

Heilig, heilig, heilig,
de Heer, de god der hemelse machten.
Vol zijn hemel en aarde van jouw heerlijkheid.
Hosanna in de hoge.
Gezegend hij, die komt in de naam van de heer.
Hosanna in de hoge.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld,
ontferm je over ons.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld,
ontferm je over ons.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld,
geef ons vrede.

Dirigent: Maarten Michielsen

Maarten Michielsen (1957) studeerde schoolmuziek en koordirectie aan de conservatoria van Tilburg en Den Haag en dirigeerde onder meer Lingua Musica, het Leidse Arnold Schönberg-ensemble en het Toonkunstkoor Dordrecht. Ook was hij artistiek leider van Cappella Palestrina, een ensemble van professionele zangers. Cappella Palestrina bracht twee cd's uit.

In 1986 richtte Michielsen het Koorproject Rotterdam op: per project stelde hij een kamerkoor samen van gevorderde amateurzangers. Van vier projecten zijn cd's verschenen, met werk van onder meer Palestrina, Purcell, Hendrik Andriessen en de familie Bach.

In 1999 stapten Michielsen en een groep koorleden af van de projectmatige opzet en begonnen Cappella Gabrieli.

Over Cappella Gabrieli

In 1986 werd de Stichting Koorprojecten Rotterdam (SKPR) opgericht. Het idee om koormuziek in een paar maanden in te studeren en uit te voeren met een groep zangers die steeds opnieuw werd samengesteld, was toen nog niet wijdverbreid; het Rotterdamse projectkoor was een van de eerste in Nederland. De Rotterdamse koorprojecten leverden vier cd's op, met onder meer muziek van Palestrina, Purcell (Dido and Aeneas) en de familie Bach. De koorprojecten vierden hun tienjarig bestaan met een mis en de Mariavespers van Monteverdi en met Jephthe van Carissimi.

Maarten Michielsen nodigde regelmatig specialisten uit die zijn koor verder konden brengen. Marius van Altena, Uwe Gronostay, Andrew Parrott, David Wulstan, Frans Moonen, Harry van der Kamp en Jan Bogaarts werkten niet alleen met veel kennis van zaken, maar ook met groot enthousiasme met het koor.

Na 13 jaar groeide bij de kern van het koor de behoefte om op regelmatige basis te werken aan een gemeenschappelijke klank en een veeleisend repertoire. Om die reden is Cappella Gabrieli opgezet: een wekelijks repeterend koor met ervaren zangers dat wordt uitgebreid als de muziek erom vraagt. In 2000 gaf het koor zijn eerste concert onder de nieuwe naam. Daarna volgden programma's met veel polyfone muziek uit Renaissance en Barok, maar ook met 20ste-eeuwse stukken. Cappella Gabrieli zong onder meer werk van Palestrina (Canticum Canticorum), Heinrich Schütz (Musikalische Exequien), Johann Sebastian Bach (Hohe Messe, vierde Lutherse mis, Magnificat), cantates (Buxtehude, Bach, Telemann), Gesualdo en Lassus (Lagrima di San Pietro), maar ook ouder (Machaut) en modernere werk (Distler, Britten, Schönberg, Hindemith, Stravinsky).

In 2005 werden oude en nieuwe muziek zelfs versmolten toen Cappella Gabrieli bij het Internationaal Koren-

festival Arnhem de voltooide Cantiones Sacrae van Don Carlo Gesualdo da Venosa in première bracht. Van de motetten, gedrukt in 1603, zijn twee partijboeken verloren gegaan: de tweede sopraan en de bas. In opdracht van Cappella Gabrieli completeerden drie Nederlandse componisten de ontbrekende stemmen: Henri Broeren, Theo Verbey en Joop Voorn.

Sindsdien componeerde Joop Voorn diverse werken speciaal voor Cappella Gabrieli, die het koor altijd met groot genoegen ten gehore brengt. Zo schreef hij bijvoorbeeld het wereldlijke requiem Schweigsamer Tod, een lange muzikale overdenking van de dood op schitterende Duitse poëzie (Rilke, Hölderlin, Heine, Hesse). Nog in november 2016 bracht Cappella Gabrieli drie prachtige Petrarca-madrigalen van hem in première.

In mei 2017 heeft Cappella Gabrieli zijn 30ste seizoen gevierd met de Mariavespers van Monteverdi.

Volg Cappella Gabrieli (liefst digitaal)

Wilt u op de hoogte blijven van de activiteiten van Cappella Gabrieli? Meld dat dan even bij het tafeltje aan de ingang. U krijgt dan informatie over concerten, per e-mail of (liever niet) per post.

Wilt u onze informatie voortaan liever digitaal ontvangen in plaats van op de deurmat - graag! Stuur een e-mail naar info@cappellagabrieli.nl en vermeld daarin uw huisadres, zodat wij weten welk huisadres wij uit onze lijst kunnen verwijderen. Dat scheelt postzegels, papier en drukkosten!

Ook op [onze website](#), Facebook ([Cappella Gabrieli](#)), Twitter ([@CappellaG](#)) en [SoundCloud](#) zijn we goed te volgen.

Meezingen?

Cappella Gabrieli heeft altijd belangstelling voor geoefende zangers in alle stemgroepen. Het koor repeteert op zondagavond in Rotterdam-centrum, vlak bij station Blaak. Bent u geïnteresseerd of kent u iemand die dat is? Maak een afspraak voor een auditie met Maarten Michielsen, telefoonnummer 06-14487661.

Orgeltje huren?

Cappella Gabrieli is de trotse bezitter van een kistorgeltje met unieke kwaliteiten. Het instrument is door orgelbouwer Henk Klop in Garderen speciaal ontworpen en gebouwd voor Renaissance- en Barokmuziek. Het is te huur. Neem daarvoor contact op met Maarten Michielsen (06-14487661).

Vertalingen

Teksten vertaald uit het Latijn door Anton Hendriks en Ben Terstegge; redactie Hanneke Pot.

Tekst en opmaak programmaboekje

Maarten Michielsen, Marianne van den Beukel, Koen van Lee en Wilma Stolk.

Vrijkaartjes

Wij zijn heel erg blij dat u hier vandaag bent. We hopen dat u ook onze volgende concerten komt beluisteren. En wij hopen natuurlijk ook altijd op zoveel publiek dat het 'met de benen buiten hangt'. Om dat laatste te bereiken zijn wij op zoek naar mensen die ons willen helpen met de PR. Bijvoorbeeld door een dagje posters en flyers te verspreiden in Den Haag of Utrecht. Lijkt het u wat en kunt u een substantiële bijdrage leveren aan de werving van publiek? Meldt u zich dan vandaag bij één van de koorleden. U kunt ook mailen naar info@cappellagabrieli.nl. Met uw hulp verdient u uiteraard onze eeuwige dank. En u kunt er ook nog een vrijkaartje mee verdienen!

Onze volgende concerten

Palestrina, Lobo, en Gesualdo

Zaterdag 9 maart 2019, 20.15 uur, Den Haag

Zondag 10 maart 2019, 15.00 uur, Rotterdam

Giovanni Pierluigi da Palestrina

Alonso Lobo

Don Carlo Gesualdo

www.cappellagabrieli.nl; info@cappellagabrieli.nl

